

FREDERICIA GYMNASIUM

Projekt: **Demokratisk dannelse på ungdomsuddannelserne**
 Kunde: **Undervisningsministeriet**
 Dato: **November 2017**

1. Baggrund

Fredericia Gymnasium er beliggende i Fredericia og udbyder både stx- og hf-uddannelser. Der går ca. 1.000 elever på gymnasiet og hvert år oprettes der omkring 10 stx-klasser og tre hf-klasser. Skolens elever kommer primært fra Fredericia by. Gymnasiet er stærkt forankret i lokalsamfundet og har mange lokale samarbejdspartnere.

Fredericia beskrives som en klassisk arbejderby, som både har mange villakvarterer og sociale boligbyggerier. Der er en stor middelklasse i byen og samtidig er en forholdsvis stor andel af byens borgere på overførselsindkomster. Denne diversitet afspejler sig i gymnasiets elevgrundlag, idet en del af eleverne kommer fra gymnasiefremmede miljøer, mens der også er en stor del af eleverne, der er mere ressourcestærke. Diversiteten afspejler sig også i elevernes kulturelle baggrund, hvor omkring 14 pct. af eleverne er af anden etnisk oprindelse end dansk, og otte elever er udvekslingsstuderende. Gymnasiet oplever ikke kulturelle eller religiøse sammenstød mellem eleverne.

Fredericia Gymnasium er i mange henseender et klassisk alment gymnasium. Skolens værdisæt er præget af humanistiske værdier såsom rummelighed, åbenhed og fleksibilitet. Værdisættet kommer blandt andet til udtryk ved, at der tages mange individuelle hensyn til den enkelte elev og gennem tanken om, at de ressourcestærke elever skal og kan hjælpe de mindre ressourcestærke elever. Fredericia Gymnasium gør en stor indsats for at støtte sine elever gennem uddannelsen, fx ved at prioritere studievejledning, ved at oprette en teamlærerfunktion og ved at vise fleksibilitet i planlægningen af den enkelte elevs skolegang. Disse tiltag er med til at sikre en høj gennemførelsesprocent blandt eleverne og er medvirkende til, at flere af skolens elever, som de første i deres familie, gennemfører en gymnasial ungdomsuddannelse.

2. Hvordan definerer man demokratisk dannelse på Fredericia Gymnasium?

På Fredericia Gymnasium forstås demokratisk dannelse som det at have en generel viden om demokrati og samfundsforhold, fordi det skaber en forståelse for det omgivende samfund, og hvordan man som borger kan få indflydelse. Samtidig opfattes demokratisk dannelse som det at have viden om forskellige værdisæt og kulturer. Ved at have kendskab til egne og andres værdier og kulturer kan man udvikle sig som menneske i mødet med andre mennesker. For at denne udvikling finder sted, er det en forudsætning, at man er lydhør og rummelig, og at forskellighed betragtes som en ressource. I den forbindelse kan netop viden om andres værdisæt og kulturer bidrage til denne udvikling.

Derudover handler demokratisk dannelse om at deltage i fællesskaber, idet man i praksis lærer at yde indflydelse på demokratisk vis og fordi fællesskaber kan danne rammen for mødet med andre mennesker. I forpligtende fællesskaber lærer eleverne desuden både at tage ansvar og at stå til ansvar overfor øvrige medlemmer, samt at finde sin plads i fællesskabet, hvilket også betragtes som værende demokratisk dannende. Desuden betragtes en forpligtelse over for andre og deltagelsen i fællesskaber som noget, der kan være med til at påvirke elevernes holdning og dermed styrke en positiv indstilling over for demokratiet.

Demokratisk dannelse handler om at uddanne livsduelige unge, som er i stand til demokratisk at gå ind i verden med et kritisk blik.

- Leder

3. **Det generelle arbejde med demokratisk dannende læringsmiljøer**

På gymnasiet arbejder både ledelsen, lærerne og eleverne for at skabe rammerne for deltagelse i meningsfulde fællesskaber. Skolen er særligt optaget af at skabe disse rammer i aktiviteter uden for undervisningen og arbejder på også at gøre de dannende læringsmiljøer til en del af undervisningen i højere grad end i dag.

FÆLLESSKABER GENNEM ELEVORGANISATIONER

Fredericia Gymnasium er særligt kendetegnet ved at have et stærkt og mangfoldigt elevorganisationsmiljø og har mellem 10 og 15 aktive elevorganisationer, som afholder forskellige arrangementer for skolens elever. Elevorganisationerne skaber mulighed for, at skolens elever kan deltage i fællesskaber på tværs af klasser og årgange og skaber også stærke fællesskaber internt i elevorganisationerne. Organisationerne er opstået på initiativ af eleverne og drives på frivillig basis af omkring 200 elever. Der er stærk opbakning til elevorganisationerne fra både skolens ledelse og lærere, hvilket blandt andet kommer til udtryk gennem økonomisk støtte og ved, at én af skolens uddannelseslederes centrale arbejdsopgave består i at facilitere og samarbejde med elevorganisationerne.

Jo flere man snakker med, jo flere holdninger møder man. Der går elevorganisationer ind og sørger for, at man snakker med dem, man ikke deler mening med.

- Elev

ÅBENHED OG LOKAL FORANKRING

Fredericia Gymnasium betegner selv åbenhed som en særlig karakteristik ved skolen, idet ledelsen lægger stor vægt på at møde både lærere, elever og samarbejdspartnere med åbenhed, ligesom de støtter op om gode initiativer og ideer.

Den åbne tilgang kommer eksempelvis til udtryk ved samarbejdet med elevorganisationer, de individuelle hensyn, som tages, når en elev, der er udfordret, henvender sig, og gennem samarbejdet med lokalområdet. Ved henvendelse fra lokale foreninger, virksomheder eller institutioner responderer skolen altid positivt. Ved at afholde fælles arrangementer sammen med disse, skabes der nye rum for deltagelse, og mulighed for at udvide elevernes horisont. Et eksempel på dette er skolens samarbejde med den lokale avis og lokalpolitiske afdelinger, som blandt andet har ledt til, at Fredericia Gymnasium har arrangeret valgmøde sammen med dem i forbindelse med kommunalvalget 2017. Flere elever er også involveret i den kommunale valgkamp, fordi de enten skriver artikler om valget til den lokale avis eller er tilknyttet politiske kandidater og blandt andet hjælper med at uddele valgmateriale og hænge valgplakater op. På den måde får eleverne et indblik i den demokratiske proces og lærer om, hvordan de kan opnå politisk indflydelse i lokalsamfundet.

De opbygger en tolerance som mennesker. Får øjnene op for, at man kan være anderledes og lære af hinanden.
- Lærer

4. Konkrete eksempler på den gode praksis

På Fredericia Gymnasium arbejdes der løbende med at skabe demokratisk dannende læringsmiljøer. De følgende eksempler afspejler i større eller mindre grad fire grundlæggende dimensioner af demokratisk dannelse, der er illustreret via nedenstående ikoner. Definitionen af demokratisk dannelse tager udgangspunkt i inputs fra forinterview med dialogforummets medlemmer og afspejler således en tværgående opsummering af medlemmernes forståelse af begrebet.

Eksemplerne er kendetegnet ved at have særligt fokus på fællesskaber, hvori eleverne kan deltage, og på at udbrede viden om demokratiske processer og egne og andres kulturer og værdisæt. For hvert eksempel vil det via ovenstående ikoner illustreres, hvilke dimensioner af demokratisk dannelse eksemplet primært relaterer sig til. Det skal dog pointeres, at brugen af ikonerne er en del af fortolkningsarbejdet, hvorfor nogle afsnit omhandlende de virkningsfulde mekanismer kan indeholde flere eller færre ikoner, end vi har anvist.

EKSEMPEL 1 – ELEVORGANISATIONER

Ramme: Frivillige organisationer på gymnasiet

Deltagere: Elever fra flere klasser

Sted: Hele gymnasiet

Indhold:

Noget, der særligt karakteriserer Fredericia Gymnasium, er skolens mange elevorganisationer, som afholder forskellige arrangementer og aktiviteter. Aktiviteterne tæller blandt andet gymnasiefester og fredagscaféer, årlig musikfestival med 1.200 besøgende, LAN-arrangementer, elevavis, en tysk forening, besøgstjeneste og indsamling til flygtninge. Skolen gør i den forbindelse en dyd ud af at bakke op om elevernes idéer. Eksempelvis henvendte et par elever sig for nyligt til skolens ledelse med ønske om at oprette en organisation, hvis sigte skulle være at åbne skolen mod verden. De ville gerne sikre udvekslingselever en bedre velkomst og integrere dem på skolen, men også forberede afgangseleverne til udlandsophold efter gymnasiet. Med opbakning fra skolen er organisationen nu dannet under navnet FG Global.

Man lærer meget af at være i et fællesskab og have ansvar. Det er det her med, okay vi er ved at blive voksne og skal tage ansvar for os selv, og for mig har organisationen hjulpet mig til at se, at hvis jeg kan stable det her på benene, så kan jeg også tage vare på mig selv.

- Elev

Virkningsfulde mekanismer:

Elevorganisationen skaber rum for fællesskaber på tværs af årgange og klasser. Internt i organisationerne skal eleverne sammen administrere store budgetter og træffe beslutninger, eksempelvis om hvilke kunstnere der skal bookes til musikfestivalen.

Det besluttet via simpelt flertal og dette styrker elevernes respekt for hinandens forskellige holdninger og flertallets beslutning.

På den måde bidrager organisationsarbejdet til, at flere elever deltager i lokale demokratiske beslutningsprocesser og skaber en holdning til det at indgå i demokratiet.

En forudsætning for, at elevorganisationerne fungerer, er, at skolen prioriterer ressourcer til organisationerne og understøtter dem, eksempelvis ved at hjælpe med budgetter og hjælpe med at håndtere medlemmer, som ikke lever op til organisationens forventninger om deltagelse. Dette håndterer ledelsen ved at minde eleverne om den forpligtigelse, de har over for hinanden, når de indgår i et demokratisk samarbejde. Desuden er det primært elever, som har kreative fag (musik og billedkunst), som engagerer sig i organisationerne, hvorfor disse fag også er vigtige at prioritere.

EKSEMPEL 2 – CULTURAL AWARENESS

Ramme: Introduktionsforløb i engelskfaget

Deltagere: Engelskelever i 1.g

Sted: Klasseværelse

Indhold:

For at sikre, at alle elever efter endt grundforløb har samme viden, gennemfører alle engelsklærere undervisningsforløbet *Cultural Awareness*. Beløbet består af 15 lektioner af 90 minutters varighed, hvor der med afsæt i et teoretisk grundlag fokuseres på at øge elevernes forståelse for egen og andres kultur. Elevernes forskellighed bliver aktivt brugt som en ressource ved eksempelvis at lade udvekslingsstuderende holde oplæg. Eksempelvis fortalte en amerikansk udvekslingsstuderende om USA og forklarede blandt andet, hvorfor hun ikke støtter SU-systemet. Dette var en øjenåbner for de danske elever, idet de ikke selv havde stillet spørgsmålstejn ved SU-systemets berettigelse. I en anden aktivitet skulle eleverne reflektere over, hvorfor måder, hvorpå man hilser på hinanden, varierer på tværs af lande, og hvilke værdier der ligger bag denne variation. Forløbet følges senere op i samfundsfag, hvor eleverne arbejder med praksisanalyser, der kan anvendes i forbindelse med ekskursioner og studieture.

Det er det her med at opdage en nysgerrighed på hinanden, at være åben og turde at møde hinanden – det er godt at være nysgerrig på hinanden og det er netop demokratisk dannende.

- Lærer

Virkningsfulde mekanismer:

Forløbet stimulerer elevernes nysgerrighed på andre kulturer og mennesker og giver dem samtidigt et engelsk ordforråd til at forstå og drøfte kulturer og disses forskelle og ligheder.

Eleverne kan således på et kvalificeret grundlag forholde sig til egne og andre individers værdier og kulturer, samt til andre landes traditioner og processer. Dette bidrager til, at eleverne kan deltage i diskussioner om samfundsrelevante problemstillinger.

Samtidig øger det elevernes tolerance og rummelighed, da der i forløbet lægges vægt på at inddrage eleverne i undervisningen for at vise, hvordan deres forskelligheder er en ressource. En forudsætning herfor er, at eleverne er trygge ved at holde oplæg og gerne vil fortælle om deres kultur.

EKSEMPEL 3 – ELEVTEAMS

Ramme: Teams tilknyttet hver klasse

Deltagere: To-tre udvalgte elever fra hver klasse

Sted: Klasseværelse

Indhold:

Fredericia Gymnasium har dannet elevteams, hvor to-tre elever ved simpelt flertal vælges i klassen til at repræsentere klassens interesse og til at indgå i dialog med klassens lærere. Dog er klassens elevrådsrepræsentant også deltager i teamet. Elevteamet kan tage problematikker op i klassen (fx hvis der blandt eleverne er u hensigtsmæssige dynamikker til stede), udtrykke klassens ønsker til lærerne (fx øget feedback på skriftlige opgaver) samt arrangere aktiviteter for klassen. Eksempelvis arrangerede et elevteam aktiviteter, som klassens elever kunne deltage i for at samle ekstra penge ind til klassens studietur. I en klasse ville en elev ikke deltage i aktiviteterne, men ville i stedet indbetale et kontant beløb til klassens fælles pulje. Dette affødte diskussioner om deltagelse i fællesskaber og om, hvorvidt det er i orden, at der er forskel på folks bidrag og arbejdsindsats, når der samles ind til et fælles formål, som vil gavne alle. Desuden fungerer elevteamet som klassens tillidsrepræsentanter og er med til at indfange problemer vedrørende faglig og social mistroivsel. Dette understøtter skolens grundide om, at de ressourcestærke elever skal og kan hjælpe de mindre ressourcestærke elever.

I vores klasse brugte vi det meget, fordi vi havde brug for det. De var vores talerør og de gik så videre med det og så løste vi det den vej igennem.

- Elev

Virkningsfulde mekanismer:

Idet elevteamene vælges gennem en demokratisk proces, øges elevernes forståelse for og viden om en sådan proces, da de aktivt deltager ved enten at stille op som kandidat eller ved at stemme.

I den forbindelse får eleverne altså mulighed for at yde indflydelse og løse udfordringer på en demokratisk måde.

Elevernes holdning til demokrati kan i den forbindelse udfordres, når de oplever, hvad det vil sige at indgå i et fællesskab, som repræsenteres af demokratisk valgte personer.

5. Opsamling

Fredericia Gymnasium arbejder overordnet med demokratisk dannelse ved at fokusere på at skabe rammer, hvor eleverne kan deltage og få viden om demokratiet. Skolen understøtter eksempelvis de mange elevorganisationer og giver derigennem eleverne mulighed for at indgå i demokratiske processer. Elevorganisationerne giver desuden eleverne muligheden for at tage ansvar og indgå i forpligtende fællesskaber. Derudover lægger skolen vægt på vigtigheden af de fællesskaber, som der skabes både internt i organisationerne og ved de arrangementer, som afholdes af elevorganisationerne. Til disse arrangementer møder eleverne en forskellighed, som kan udfordre deres ståsted og værdier.

På gymnasiet er der ligeledes fokus på, gennem undervisningen, at skabe nogle forløb, hvor eleverne stifter bekendtskab med den forskellighed, der er i samfundet. På den måde styrkes elevernes viden om andre kulturer og værdisæt – både i et interkulturelt og lokalt perspektiv.